Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijalausunto eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle 18.5.2021

# Asia: VNS 3/2021vp valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025

Kestävä kehitys edellyttää sukupuolten tasa-arvoa, jonka saavuttamisessa on edelleen tehtävää. Valtion talousarvio on keskeinen väline yhteiskunnan resurssien jakamisessa. Koronapandemiasta huolimatta hallitus haluaa kehittää sukupuolitietoista budjetointia osana kestävän kehityksen budjetointia. Valtiovarainministeriö aikoo myös arvioida budjetin sukupuolivaikutukset kerran hallituskaudessa. Tavoitteena on läpinäkyvä, oikeudenmukainen ja entistä vaikuttavampi budjetti, jossa sukupuolivaikutuksia arvioidaan osana budjettiprosessia.

Sekä koronan leviämisen hillintä että elvytystoimet kohdentuvat sukupuoliin eri tavoin, mm. työelämän sukupuolenmukaisesta segregaatiosta johtuen. Koronapandemian sukupuolivaikutuksia selvitetään parhaillaan tarkemmin ja selvitykseen perustuen on syytä arvioida koronaepidemian seurauksia sukupuolinäkökulmasta ja hillitä mahdollisia kielteisiä tasa-arvovaikutuksia (esim. naisiin kohdistuva väkivalta, hoivatyön taakan epätasainen jakautuminen, työllisyyden ja työhyvinvoinnin heikentyminen erityisesti naisvaltaisilla toimialoilla). Pandemian aikana, sen vuoksi ja sen jälkeen on pidettävä kiinni sukupuolten tasa-arvoa koskevista tavoitteista. Tasa-arvo myös tukee sosiaalisesti oikeudenmukaisia ja vaikuttavia elpymistoimia.

Kansainvälisen tasa-arvopalkinnon valmistelu- ja koordinaatiotyö siirtyi valtioneuvoston kanslialta sosiaali- ja teveysministeriölle vuodesta 2020 alkaen. Joka toinen vuosi jaettavaan palkintoon on varattu 500 000 euroa ja se jaetaan seuraavan kerran vuonna 2023. Tähän liittyen on joka toinen vuosi jaettavaan palkintoon ja sen valmisteluun varattu toimintamenoihin 0,5 milj. euroa vuosille 2023 ja 2025.

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi suunnitelmallisesti hallituksen tasa-arvopolitiikkaa, edistää sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista kaikessa valtioneuvoston valmistelussa ja päätöksenteossa. Näitä tavoitteita edistetään ja ne huomioidaan tasa-arvo ja samapalkkaisuusohjelmassa sekä hallitusohjelman mukaisissa uudistuksissa. Tasa-arvo ja samapalkkaisuusohjelman toteutusta jatketaan 0,5 milj. euron määrärahalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön esittämä lisäresurssi työsuojelun aluehallinnolle ulkomaalaisen työvoiman valvonnan lisäresurssiksi (975 000 euroa) ei sisältynyt lopulliseen kehyspäätökseen. Tilanne on hankala työsuojelun vastuualueiden kannalta, koska vuoden 2021 talousarviossa resursointi oli huomioitu ja sen perusteella on tehty jo rekrytointeja. Lisäksi ulkomaisen työvoiman valvonnan resurssitarvetta kasvattaa edelleen hallituksen esitys laista luonnontuotteita keräävien ulkomaisten asemasta (HE 42/2021 vp). Lainsäädännön valvontaan tarvittava henkilöresurssi oli osittain suunniteltu katettavan ulkomaalaisen työvoiman valvontaan osoitetusta lisäresurssista. Ministeriö arvioi, että tulevaisuudessa ulkomaisen työvoiman käytön valvontatarve tulee kasvamaan työperäisen maahanmuuton lisääntyessä. Ulkomaisen työvoiman valvonnan lisääminen edellyttää lisäresursseja tai nykyisen työsuojeluvalvonnan resurssien uudelleenkohdennusta.